

Схема оцінювання тесту з української мови та літератури – 2017, 9 клас

Тестові завдання	Можливі варіанти відповідей	Схема оцінювання
<p>1. Визначте тему вірша Т. Шевченка «Думка» (Нащо мені чорні брови) і запишіть її одним реченням.</p>	<p>Темою вірша Т. Шевченка «Думка» (Нащо мені чорні брови) є важка доля дівчини–сироти: її покинув коханий, і вона стає байдужою до всього.</p>	<p>Усього 2 б. * 2 б. за правильне визначення теми.</p>
<p>2. Поясніть значення виділених у поезії слів (2-3 речення).</p>	<p>Виділені слова передають внутрішній стан покинутої дівчини-сироти. Сталі звороти означають тугу, страждання, розпач, безнадію, навіть небажання жити без милого.</p>	<p>Усього 4 б. 4 б. за правильну відповідь.</p>
<p>3. До виділених слів самостійно доберіть і запишіть: а) синоніми; б) антоніми.</p>	<p>а) синоніми: Марно пропадають – даремно (даремне, дарма). Літа мої – роки (вік, молодість (контекстуальний)). Плаче сиротина – ридає (голосить, тужить). Літа тратить – марнує (витрачає, переводить, марно тратить, гайнує). б) антоніми: Чорнявому зрадливому – вірному (відданому, незрадливому). Плач голосніше – тихіше (нечутно, беззвучно, негучно). Очі плачуть – сміються. Тяжко мені – легко (вільно, спокійно, радісно).</p>	<p>Усього 8 б. По 1 б. за кожний правильно дібраний синонім / антонім</p>
<p>4. Випишіть із тексту слова, що відображають головну думку поезії.</p>	<p>Нащо ж мені краса моя, Коли нема долі?</p>	<p>Усього 2 б. 2 б. за правильно визначену головну думку.</p>
<p>5. Випишіть із тексту по два приклади щонайменше трьох різних видів тропів (художніх засобів). Поясніть одним реченням роль будь-якого з виписаних тропів.</p>	<p>1. Епітети: <u>чорні брови</u>, <u>карі очі</u>, <u>літа молодії</u>, <u>літа веселі</u>, <u>вітри буйнесенькі</u>, <u>синєє море</u>, <u>лютеє горе</u> тощо; 2. Метафори: <u>літа пропадають</u>, <u>чорні брови від вітру линяють</u> (<u>серце в'яне</u>); 3. Порівняння: <u>серце...</u>, <u>як пташка без волі</u>; <u>свої люде – як чужії</u>; <u>серце, як голубка</u>. 4. Уособлення (персоніфікація): <u>серце в'яне</u>, <u>серце нудить</u>, <u>серце воркує</u>, <u>вітри почули</u>, <u>понесли</u>.</p> <p>Автор використовує (сталі) епітети <u>чорні брови</u>, <u>карі очі</u>, щоб змалювати вродливість (красу) дівчини–сироти. Чи: Епітети <u>літа молодії</u>, <u>літа веселі</u>, вжиті у питальному реченні,</p>	<p>Усього 8 б. По 1 б. за кожний правильно дібраний троп + 2 б. за правильне його тлумачення.</p>

	<p>допомагають зрозуміти внутрішній стан відчаю, змарнованої молодості, небажання жити, веселитись, які заволоділи героїнею.</p> <p>Чи: Епітет <i>вітри буйнесенькі</i>, до яких звертається дівчина, передає її надію на силу, буйність вітру, який донесе її тугу до милого.</p> <p>Чи: Епітет <i>лютеє горе</i> допомагає зрозуміти силу почуттів, ступінь розпачу, відчаю покинутої дівчини, яка бажає коханому-зрадливому великого, <i>лютого</i> горя.</p> <p>Метафори <i>літа пропадають</i>, <i>чорні брови від вітру диняють (серце в'яне)</i> пробуджують у нашій уяві картини неймовірних страждань ліричної героїні за молодими роками, які пропадають марно.</p> <p>Порівняння <i>серце...</i>, <i>як пташка без волі; свої люде – як чужії (серце, як голубка)</i> допомагають читачеві уявити самотність дівчини, яка залишилася одна в усьому світі: близькі люди стали чужими, байдужими до її горя, вона безпорадна.</p>	
<p>6. Поясніть значення фразеологізмів.</p>	<p>Бити байдики – ледарювати (нічого не робити, марнувати час; розважатися, весело проводити час).</p> <p>Мати мухи в носі – бути неврівноваженим (вередливим, примхливим).</p> <p>Голий як бубон – дуже бідний.</p> <p>Хоч з лица воду пий – гарний (вродливий).</p>	<p>Усього 4 б.</p> <p>По 1 б. за кожну правильну відповідь.</p>
<p>7. Запишіть наведені нижче слова, знявши ризку.</p>	<p>а) Північно-східний, пів-Європи, <u>всесвітньовідомий</u>, жовтогарячий, <u>правобережний</u>, якнайдовше, абияк, де-не-де.</p>	<p>Усього 4 б.</p> <p>по 0,5 б. за кожну правильну відповідь.</p>
<p>8. Складіть і запишіть речення за схемами.</p> <p>1) <i>То [ ], то [ ].</i></p> <p>2) <i>[ ], проте [ ].</i></p> <p>3) <i>(Коли...), [ ].</i></p>	<p>1. То <u>вітерець дихне</u>, то <u>коник</u> в житі <u>засюрчить</u>.</p> <p>2. <u>Сніг</u> давно <u>зійшов</u>, проте ще <u>свистіли північні вітри</u>.</p> <p>3. Коли <u>сонечко пригріє</u>, <u>потечуть швидкі струмки</u>.</p>	<p>Усього 6 б.</p> <p>2 б. за кожне правильно складене речення.</p>
<p>9. На місці крапок вставте, де потрібно, пропущені літери, запишіть слова, знімаючи ризки.</p>	<p>Непохитною і живучою є загальноприйнята оцінка Шевченкової поезії як справді народної, тобто близької та зрозумілої більшості українців. Натомість ще Б. Грінченко у своїх спогадах зауважив протилежне: читаючи вірші Шевченка українським селянам, він зробив висновок, що велика частина творів українського народного поета не зрозуміла селянському середовищу. Вона занадто складна своїми образами, колом</p>	<p>Усього 4 б.</p> <p>По 0,25 б. за кожну правильну відповідь.</p>

	<p>культурних переживань. Чи не дивно це? Здається, ніхто не зрозуміє Шевченка краще, ніж простий селянин.</p> <p>Така робота сприяє несподіваним «озарінням» – особистим відкриттям нових цікавих деталей. Тоді й з'являється відчуття істинної насолоди від спілкування з мистецтвом (За О. Гладіліною).</p>	
10. Вставте, де потрібно, пропущені розділові знаки.	<p>Осмислюючи поезію Шевченка, слід бути дуже уважними до образів, обережно ставитися до трактування змісту. Тільки повна самовіддача, «вживання» в текст, інтуїтивний пошук дають можливість глибоко проникнути в зміст твору. Мистецтво – тонка річ, окремий світ, який існує на межі між світом видимим – зовнішнім та внутрішнім – невидимим, таємничим, уявним. Хто знає, яких вершин чи глибин сягає у творчих мандрах душа поета?! Може, він і сам для себе – загадка (За О. Гладіліною).</p>	Усього 3 б. По 0,25 б. за кожен правильно вставлений розділовий знак.
11. Знайдіть правильну відповідь і обведіть її кружечком.	<p>а) Автор твору «Наталка Полтавка»:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Петро Гулак-Артемівський 2) Тарас Шевченко 3) Іван Котляревський <p>б) Автор твору «Маруся»:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Григорій Квітка-Основ'яненко 2) Григорій Сковорода 3) Іван Вишенський 	Усього 2 б. По 1 б. за кожен правильну відповідь
12. Установіть відповідність між твором та його героями, з'єднавши стрілочками рядки.	<p>Т. Шевченко «Катерина» → Івась, Катерина, мати, москаль Іван.</p> <p>Г. Квітка-Основ'яненко «Маруся» → Наум Дрот, Настя Дрот, Маруся, Василь.</p> <p>І. Котляревський «Наталка Полтавка» → Петро, Возний, Виборний, Наталка.</p>	Усього 3 б. По 1 б. за кожен правильну відповідь
13. Напишіть твір-роздум: Такий сучасний Шевченко! (10–12 речень).		Усього 15 б. 12 б. за зміст + 3 б за правильну побудову тексту-роздуму.
14. Запишіть відомі вам обряди і ритуали літнього календарного циклу українського народу	<p>Замаювання (прикрашання) зеленню домівки і обійстя на Зелені свята; плетіння віночків, пускання їх на воду, ворожіння на судженого, стрибання через вогнище на Івана Купала (Купайла);</p>	Усього 5 б. По 1 б. за кожен правильну відповідь

<i>(щонайменше 5).</i>	освячення «маковійчиків» на Маковія, фруктів і овочів на Спаса; зажинання «бороди» в жнива, освячення криниць і джерел на свято Іллі та інші.	
15. Запишіть народні (рослинні, тваринні та предметні) символи України (щонайменше по 2 з кожної групи). Поясніть значення будь-яких двох символів.	<p>Верба, калина, мак, папороть, тополя, вовк, кіт, лисиця, ведмідь, лелека, вуж, голубка, рушник, вінок, сорочка, піч та інші.</p> <p><i>Калина</i> – символ рідної землі, отчого дому, безсмертя України, а також дівочої краси, ніжності, кохання, щастя тощо.</p> <p><i>Верба</i> – символ краси, безперервності життя, всесвітнього дерева, роду тощо.</p> <p><i>Дуб</i> – символ мужності, незламності, непохитності, родючості, довголіття тощо.</p> <p><i>Деревій</i> – символ нескореності, незламності тощо</p> <p><i>Барвінок</i> символізує віру у свої сили, непереможну силу природи, кохання, вірної і взаємної любові, краси, пам'яті, материнської любові тощо.</p>	<p>Усього 8 б.</p> <p>По 1 б. за кожну правильну відповідь + 2 б за правильне тлумачення.</p>

Усього 78 б.

---

* За кожну помилку знімається 0,25 б.